

EEN ZONDAGSKIND

TANA
FRENCH

EEN
ZONDAGS
KIND

Ideale zoon. Geliefde vriend.
Moordenaar?

Vertaald door Irene Paridaans

Nieuw Amsterdam

Voor Kristina

Oorspronkelijke titel *The Wych Elm*. Viking, imprint van Penguin Random House

© 2018 Tana French

© 2020 Nederlandse vertaling Irene Paridaans / Uitgeverij Nieuw Amsterdam

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Studio Jan de Boer

Omslagbeeld © Arcangel / Stephen Mulcahey

NUR 305

ISBN 978 90 468 2742 0

www.nieuwamsterdam.nl

Heer, wij weten wat we zijn, maar weten niet
wat we zouden kunnen zijn.

William Shakespeare, *Hamlet*

Ik heb mezelf eigenlijk altijd als een zondagskind beschouwd. Ik bedoel niet dat ik zo iemand ben die in een opwelling een lot koopt waar vervolgens miljoenen euro's op vallen, of die een paar seconden te laat bij zijn vliegtuig aankomt dat daarna crasht zonder overlevenden. Ik bedoel gewoon dat ik erin slaag me door het leven te bewegen zonder de standaardellende waar je weleens over hoort. Ik ben als kind niet misbruikt, ik ben niet gepest op school; mijn ouders zijn niet gescheiden of overleden of verslaafd, ze maakten niet eens behoorlijk ruzie; mijn vriendinnen hebben me nooit bedrogen, althans niet voor zover ik weet, of me op traumatische wijze gedumpte; ik ben nooit aangereden door een auto, ik heb nooit iets ernstigers gemankeerd dan waterpokken en ik heb zelfs geen beugel gedragen. Niet dat ik hier erg lang bij stil heb gestaan, maar toen ik me dit realiseerde constateerde ik tevreden dat alles precies ging zoals het moest gaan.

En dan was er natuurlijk nog Ivy House. Ik denk niet dat iemand me, zelfs nu niet, van het idee af kan brengen dat ik ontzettend geboft heb met Ivy House. Ik weet dat het allemaal niet zo eenvoudig was, ik ken alle argumenten tot in de kleinste en scherpste details; ik kan ze netjes op een rijtje leggen, strak als zwarte runentekens in witte sneeuw, en net zo lang naar ze staren tot ik mezelf bijna heb overtuigd; maar ik hoef alleen maar een vleugje van de juiste geur op te snuiven, jasmijn, lapsang souchong, een specifieke ouderwetse zeep die ik nooit thuis heb kunnen brengen, ik hoef maar een straal onder de juiste hoek binnenvallend middaglicht te zien en ik ben verloren, ik ben weer helemaal in de ban.

Een poosje geleden heb ik mijn neef en nicht hier daadwerkelijk nog over gebeld. Het was bijna Kerstmis en ik was aangeschoten van de warme wijn die ik had gedronken op een of andere vreselijke kerstborrel op mijn werk; anders zou ik hen nooit hebben gebeld, in elk geval niet om naar hun mening te vragen, of hun advies, of wat het dan ook wezen mocht waar ik op zoek naar dacht te zijn. Susanna vond het duidelijk een domme vraag. 'Nou ja, natuurlijk hebben we geboft. Het was een fantastisch huis.' En toen ik niets terugzei: 'Je kunt je druk gaan maken over al die andere

dingen, maar dat zou ik persoonlijk' – geluid van een schaar die door papier snijdt, op de achtergrond zweven zoete koorknaapjes, ze zit cadeautjes in te pakken – 'niet doen. Ik weet dat ik makkelijk praten heb, maar echt, Toby, wat heeft het voor zin om er na al die jaren nog in te gaan zitten prikken? Maar jij moet vooral doen wat je moet doen.' Leon, die in eerste instantie oprecht verheugd leek iets van me te horen, verstrakte meteen. 'Hoe moet ik dat nou weten? Maar luister, nu ik je toch aan de lijn heb, ik had je nog willen mailen, ik denk dat ik met Pasen een paar dagen naar huis kom, ben jij er dan...' Ik werd enigszins strijdustig en eiste een antwoord, al wist ik heel goed dat dat niet de manier was waarop je met Leon moest omgaan. Hij deed net of zijn bereik was weggevallen en hing op.

En toch, en toch. Het doet ertoe; het doet ertoe, voor zover ik kan inschatten – wat dat op dit moment ook voor mag stellen – meer dan wat dan ook. Het heeft lang geduurd voordat ik begon na te denken over wat geluk hebben kan zijn, hoe gladjes en heerlijk bedrieglijk, hoe meedogenloos verwrongen en verknoopt op zijn eigen onzichtbare plekken, en hoe dodelijk.

Die nacht. Ik weet dat er een oneindig aantal momenten is waarop je een verhaal kunt beginnen, en ik realiseer me heel goed dat iedereen die in dit verhaal een rol speelt het niet met deze keus eens zal zijn; ik zie het scheve lachje van Susanna al voor me en ik hoor Leon spottend snuiven. Maar ik kan er niets aan doen; voor mij is het begonnen in die nacht, het zwaar verroeste scharnier tussen ervoor en erna, het plaatje toverglas dat voor de werkelijkheid werd geschoven en dat alles aan de ene kant somber kleurt en aan de andere kant helder en licht laat, pijnlijk dicht bij elkaar maar zonder dat ze elkaar raken of kunnen raken. Ook al is het aantoonbare onzin, die schedel lag tenslotte op dat moment al jarenlang verscholen in dat holletje, en ik denk dat het zonneklaar is dat hij die zomer toch wel een keer tevoorschijn zou zijn gekomen; toch kan ik op een niveau dat dieper gaat dan logica niet geloven dat dit allemaal ook gebeurd zou zijn zonder die ene nacht.

In het begin leek het een prima avond; een uitstekende avond beter gezegd. Het was een vrijdagavond in april, de eerste dag die echt aanvoelde als een lentedag, en ik was op stap met mijn twee beste vrienden van de middelbare school. Het was druk bij Hogans, de haren van de meisjes waren zacht en luchtig van de warmte, de jongens hadden hun mouwen opgerold en overal klonk gepraat en gelach, tot de muziek nog slechts een vrolijke reggaedreun was geworden die ongemerkt via de vloer

je voeten in trilde. Ik was zo high als een papegaai, niet van de coke of zo, maar er was wat gedoe geweest op het werk die week en die dag had ik alles weer recht kunnen zetten. De overwinning maakte me een beetje duizelig; ik betrapte mezelf er steeds op dat ik veel te snel praatte en enorme slokken bier achteroversloeg. Aan het tafeltje naast ons zat een beeldschone brunette naar me te lonken, als ze in mijn blikveld verscheen lachte ze net een tel te lang naar me. Ik was niet van plan in actie te komen, ik had een geweldige vriendin die ik niet wilde belazeren, maar het was wel leuk te merken dat ik nog meetelde.

‘Ze vindt je leuk,’ zei Declan met een schuine hoofdknik naar de brunette, die juist haar hoofd met een extravagante zwier in haar nek gooide en lachte om een grapje van haar vriendin.

‘Ze heeft een goeie smaak.’

‘Hoe is het met Melissa?’ vroeg Sean enigszins overbodig. Nog afgezien van Melissa was die brunette helemaal mijn type niet; haar rode vintage jurk hield nauwelijks haar dramatische rondingen in bedwang en ze zag eruit alsof ze liever in een bistro vol Gauloise-dampen zat waar meerdere kerels elkaar omwille van haar met een mes te lijf gingen.

‘Geweldig,’ zei ik, en dat was ook zo. ‘Zoals altijd.’ Melissa was het andere uiterste van deze brunette: klein, met een vriendelijk gezichtje, rommelig blond haar en sproeten, van nature aangetrokken tot dingen die haar en iedereen om haar heen gelukkig maakten: vrolijke bloemetjesjurken van zachte katoen, zelfgebakken brood, dansen op willekeurig welke muziek en picknicks met stoffen servetten en idiote kazen. Ik had haar al een paar dagen niet gezien en de gedachte aan haar deed me naar haar verlangen, naar haar lach, haar neus die ze in mijn hals begroef en de kamperfoeliegeur van haar haren.

‘Ze is geweldig,’ zei Sean met iets te veel nadruk.

‘Zeker. Ik zei daarnet al dat ze geweldig is. Ik heb namelijk een relatie met haar, ik weet dat ze geweldig is. Ze is geweldig.’

‘Heb je speed geslikt?’ wilde Dec weten.

‘Ik ben high van jullie gezelschap. Gast, jij bent het menselijke equivalent van de puurste, witste Colombiaanse...’

‘Je hebt echt speed geslikt. Geef ons ook wat, gierige eikel.’

‘Ik ben zo clean als een baby, bietsende klootzak.’

‘Waarom zit je dan die griet te belooeren?’

‘Ze is prachtig. Ik kan best schoonheid waarderen zonder...’

‘Te veel koffie,’ zei Sean. ‘Giet nog maar wat van dat spul naar binnen, daar word je wel rustig van.’

Hij wees naar mijn glas bier. ‘Voor jou doe ik alles,’ zei ik en ik dronk in één teug bijna mijn hele glas leeg. ‘Ahhhh.’

‘Ze is echt fantastisch,’ zei Dec, die weemoedig naar de brunette zat te staren. ‘Toch zonde.’

‘Eropaf,’ zei ik. Dat zou Dec niet doen, dat deed hij nooit.

‘Oké.’

‘Toe maar. Als ze deze kant op kijkt.’

‘Ze kijkt helemaal niet naar mij. Ze kijkt naar jou. Zoals gewoonlijk.’ Dec was stevig van postuur en massief, hij droeg een bril en had een wilde bos rood haar. Hij zag er eigenlijk prima uit, maar ooit had hij zichzelf wijsgemaakt dat dat niet zo was, met alle voorspelbare consequenties van dien.

‘Hé,’ zei Sean quasibeledigd. ‘Meiden kijken naar mij.’

‘Klopt. Ze vragen zich af of je blind bent of dat dat overhemd een weddenschap is.’

‘Gewoon jaloers,’ mompelde Sean en hij schudde zijn hoofd. Sean was een grote vent van bijna een meter negentig, hij had een breed, open gezicht en zijn rugbilyf was nog bijna net zo gespierd als vroeger; hij kreeg in feite meer dan voldoende vrouwelijke aandacht, al was ook dat tevergeefs want hij was nog steeds heel gelukkig met zijn vriendinnetje van de middelbare school. ‘Lelijke eigenschap.’

‘Maak je niet druk,’ zei ik geruststellend tegen Dec. ‘Het wordt er allemaal beter op. Met die...’ Ik knikte subtiel in de richting van zijn hoofd.

‘Die wat?’

‘Je weet wel. Die.’ Snel wees ik naar mijn eigen haarlijn.

‘Waar heb je het over?’

Ik leunde discreet over de tafel en fluisterde: ‘Die implantaten. Goed idee, kerel.’

‘Ik heb helemaal geen haarimplantaten!’

‘Daar hoeft je je helemaal niet voor te schamen. Alle grote sterren hebben ze tegenwoordig. Robbie Williams. Bono.’

Nu werd Dec natuurlijk helemaal woest. ‘Er is niks mis met mijn fucking haar!’

‘Dat zeg ik. Ziet er geweldig uit.’

‘Je ziet er bijna niks van,’ verzekerde Sean hem. ‘We zeggen niet dat het opvalt. Gewoon prima, snap je?’

‘Ze vallen niet op omdat ze niet bestáán. Ik héb helemaal geen...’

‘Kom op, zeg,’ zei ik. ‘Ik zie ze toch. Hier en...’

‘Blijf van me af!’

‘Oké. Laten we je vriendinnetje even vragen wat zij ervan vindt.’ Ik begon de aandacht te trekken van de brunette.

‘O nee. Neeneenee. Toby, echt, ik vermoord je als je...’ Dec probeerde mijn zwaaiende hand vast te grijpen. Ik ontweek hem.

‘Dit is de perfecte openingszet,’ zei Sean. ‘Je wist toch niet hoe je met haar in gesprek moest raken? Nou, dit is je kans.’

‘Flikker op,’ zei Dec. Hij staakte zijn pogingen mijn hand vast te pakken en stond op. ‘Jullie zijn echt een stelletje eikels, wist je dat?’

‘Dec,’ zei ik. ‘Ga nou niet weg.’

‘Ik ga naar de plee, dan kunnen jullie twee weer even normaal gaan doen.’ En tegen Sean: ‘Hé, Chuckles, je bent aan de beurt.’

‘Hij gaat even kijken of ze allemaal nog goed zitten,’ zei Sean tegen mij, wijzend op zijn haarlijn. ‘Jij hebt ze in de war gemaakt. Zie je die ene daar, die is helemaal...’ Dec stak twee middelvingers naar ons op en liep door de menigte in de richting van de wc’s. Al manoeuvrerend langs billen en biertjes probeerde hij zijn waardigheid te behouden en onze schaterlach en de brunette te negeren.

‘Hij trapte er toch maar mooi even in,’ zei Sean. ‘Mafkees. Nog eentje?’ Hij liep naar de bar.

Toen ik even alleen was appte ik Melissa: *Paar biertjes met de jongens. Bel je later. Hou van je. Meteen appte ze terug: Ik heb die gekke ouwe leunstoel verkocht!!! Met een heleboel vuurwerkemoticons erbij. De ontwerperster was zo blij dat ze huilde toen ik haar belde en ik was zo blij voor haar dat ik ook bijna moest huilen :-)* Groetjes aan de jongens. Hou ook van jou xxx. Melissa had een klein winkeltje in Temple Bar waar ze vreemdsoortige Ierse spullen verkocht: geinige setjes porseleinen vazen, kasjmieren dekens in felle neonkleuren, handgesneden handvatten in de vorm van slapende eekhoorns of vertakte bomen. Ze probeerde al jaren die leunstoel te verkopen. Ik appte haar terug: *Gefeliciteerd! Ouwe verkoopduivel van me.*

Toen Sean terugkwam met de biertjes was Dec terug van de wc. Hij was duidelijk gekalmeerd maar deed nog steeds erg zijn best de blikken van de brunette te ontwijken. ‘We hebben haar even gevraagd wat zij ervan vindt,’ zei Sean. ‘Ze vindt je implantaten geweldig.’

‘Ze zei dat ze ze al de hele avond zit te bewonderen.’

‘Ze vroeg zich af of ze ze aan mocht raken.’

‘Ze vroeg zich af of ze eraan mocht likken.’

‘Krijg de tering. Ik zal je trouwens even vertellen waarom ze steeds naar jou kijkt, verrekte klootzak,’ zei Dec terwijl hij zijn kruk aanschoof. ‘Niet

omdat ze je leuk vindt, maar gewoon omdat ze die rotkop van jou in de krant heeft zien staan, en nu probeert ze zich te herinneren of je een omaatje al haar spaargeld hebt afgepakt of dat je een minderjarige hebt geneukt.’

‘Waar ze zich sowieso niet druk over zou maken als ze me niet zag zitten.’

‘In je dromen. De roem is je naar het hoofd gestegen.’

Een paar weken daarvoor had mijn foto in de krant gestaan, in het maatschappijkatern, en dat had een gigantische hoeveelheid commentaar opgeleverd omdat ik toevallig tijdens het werk, de opening van een tentoonstelling, stond te kletsen met een ervaren soapactrice. In die tijd deed ik de pr en de marketing voor een middelgrote, tamelijk prestigieuze kunstgalerie in het centrum van de stad, op een paar straten afstand van Grafton Street. Dat was niet wat ik voor ogen had toen ik afstudeerde; ik mikte op een van de grotere reclamebedrijven, ik was alleen maar naar het sollicitatiegesprek gegaan om ervaring op te doen. Maar toen ik daar eenmaal zat vond ik het tegen alle verwachting in een leuke plek; het grote, nauwelijks gemoderniseerde achttiende-eeuwse gebouw met de scheve vloeren, Richard, de eigenaar, die door zijn scheefstaande bril naar me zat te loeren en informeerde naar mijn favoriete Ierse kunstenaars (gelukkig had ik me wel een beetje op het gesprek voorbereid zodat ik een paar min of meer verstandige antwoorden kon geven en we een lang, opgewekt gesprek konden voeren over le Brocqy en Pauline Bewick en nog een aantal mensen van wie ik daarvoor nog nooit had gehoord). Het idee mijn eigen gang te mogen gaan sprak me ook erg aan. Bij een groot bedrijf zou ik eerst een paar jaar achter een computerscherm hebben gezeten waar ik gehoorzaam andermans briljante ideeën voor pr-campagnes op social media zou bijsnoeien en water geven, en moest besluiten of ik racistische nepcommentaren op een of ander afgrijselijke nieuwe smaak chips zou verwijderen of dat ik ze zou gebruiken om reuring te genereren, maar bij deze galerie kon ik uitproberen wat ik maar wilde en mijn beginnersfouten al doende herstellen zonder dat er iemand over mijn schouder meekeek. Richard wist niet helemaal zeker wat Twitter was, al vond hij wel dat hij er ook een paar moest hebben, en hij was al helemaal niet de man van de vierkante millimeter. Toen ik, tot mijn grote verbazing, de baan kreeg aangeboden, aarzelde ik nauwelijks. Een paar jaar, dacht ik, een paar aardige pr-stunts voor op mijn cv, en dan zou ik de sprong kunnen wagen naar een van de grote bedrijven op een niveau waar het echt leuk zou worden.

Dat was inmiddels vijf jaar geleden. Ik had mijn voelsprietten al uitge-

stoken en daar heel bevredigende reacties op gekregen. Ik zou de galerie missen; uiteindelijk was ik niet alleen van de vrijheid maar ook van de baan zelf gaan houden, van de kunstenaars met hun idiote perfectionisme, de tevredenheid over het feit dat ik al doende genoeg had opgepikt om te snappen waarom Richard boven op de ene kunstenaar sprong en de andere vierkant afwees. Maar ik was achtentwintig, Melissa en ik hadden het over het kopen van een huis, de galerie betaalde niet slecht, maar wel stukken minder dan de grote bedrijven, kortom: het werd tijd voor het echte werk.

Dat was in de week daarvoor bijna allemaal in rook opgegaan, maar ik had opnieuw geluk gehad. Mijn gedachten stuiterden en stoven alle kanten op, en het was kennelijk besmettelijk want Sean en Dec hingen over de tafel van het lachen. We wilden die zomer een mannenvakantie, maar we konden niet beslissen waarheen; *Thailand, wacht even, wanneer is het moessonseizoen, telefoons komen tevoorschijn, en wanneer is het staatsgreepseizoen?* Dec bleef om een of andere reden hameren op Fiji, *we moeten echt naar Fiji, anders komen we er nooit meer, niet als...* hij gebaarde met een subtiele hoofdknik naar Sean. Sean ging met Kerstmis trouwen, en hoewel dat na twaalf jaar niet echt onverwacht was, voelde het toch als een schokkende en ongegronde actie en het gesprek erover leidde onvermijdelijk tot gezeik: *Op het moment dat je 'ja' zegt leef je in geleende tijd, man, dan is je leven over en uit... Proost! Op Seans laatste vakantie! Op Seans laatste avond in de kroeg! Op Seans laatste blowtje!* Dec en ik mochten Audrey allebei heel graag en de wrange grijns op Seans gezicht – zogenaamd beledigd, maar stiekem blij het onderwerp van onze spot te zijn – deed me aan Melissa denken en aan het feit dat we nu drie jaar bij elkaar waren en dat het misschien tijd werd voor een huwelijksaanzoek. Door al dat gepraat over laatste kansen keek ik nog een keer naar de brunette, die een verhaal zat te vertellen waarbij ze druk gesticuleerde; donkerrood gelakte nagels, iets in de hoek waaronder ze haar hoofd hield zei me dat ze heel goed wist dat ik naar haar keek en dat dat niets te maken had met de foto in de krant – *We zorgen wel dat je in Thailand aan je trekken komt, Sean, maak je geen zorgen, op Seans eerste travestiet!*

Daarna raken mijn herinneringen aan die avond hier en daar een beetje gefragmenteerd. Uiteraard heb ik achteraf die avond nog duizenden keren obsessief de revue laten passeren; alles heb ik uitgekamd om de knoop te vinden die het patroon onherstelbaar veranderde, in de hoop dat ik één belangrijk detail had overgeslagen, één klein puzzelstukje waardoor alle andere stukjes op hun plek zouden vallen en het geheel als een flip-

perkast gekleurde lichtflitsen zou uitzenden en ik op zou springen en *Eureka!* zou roepen. De ontbrekende stukjes maakten het er niet makkelijker op (heel normaal, zeiden de artsen geruststellend, echt heel erg normaal, o, zo ontzettend normaal). Gaandeweg kwam er weer het nodige terug en ik nam zo veel mogelijk over uit het geheugen van Sean en Dec; moeizaam paste ik de avond als een oud fresco met schaarse fragmentjes en intelligente conclusies in elkaar, maar hoe kon ik nou zeker weten wat er in die lege gaten zat? Ben ik aan de bar tegen iemand aan gelopen? Heb ik te hard gepraat, ben ik in mijn euforische bubbel uit mijn dak gegaan of heb ik in mijn enthousiasme een te weids armgebaar gemaakt en iemand zijn bier uit zijn hand geslagen? Had de met anabolen volgepompte ex van de brunette ergens in een donker hoekje naar mij zitten grommen? Ik heb mezelf nooit beschouwd als iemand die ruzie zoekt, maar niets leek nu onmogelijk, niet meer.

Lange, botergele lichtvlekken op donker hout. Ik ga bier halen; een meisje met een rode vilten flaphoed leunt over de bar en kletst tegen de barman over een gig, Oost-Europees accent, soepele polsen als van een danser. Op de vloer een vertrapte flyer, groen met geel, naïeve tekening van een hagedis die in zijn eigen staart bijt. Handen wassen op de wc, geur van bleekmiddel, koude lucht.

Ik weet nog dat mijn telefoon ging, midden in een rumoerige discussie over de vraag of de volgende *Star Wars*-film onvermijdelijk slechter zou zijn dan de laatste, gebaseerd op een of ander ingewikkeld algoritme dat Dec had verzonnen. Ik nam meteen op, dacht dat het iets met de toestand op het werk te maken had; misschien wilde Richard een update of belde Tiernan eindelijk eens terug, maar het was gewoon zo'n uitnodiging voor een verjaardagsfeestje op Facebook. Blijkbaar had ik iets te gretig opgenomen, want Sean keek naar mijn telefoon, trok zijn wenkbrauwen op en vroeg: 'Is er wat?'

'Niks,' zei ik en ik stopte mijn telefoon weer in mijn zak. 'En trouwens, wat vinden jullie van de serie *Taken*; die dochter was eerst het slachtoffer, maar daarna bleek ze gewoon de sidekick te zijn...' en daarmee waren we weer terug bij de discussie over films, die tegen die tijd al zo veel zijpaden had bewandeld dat niemand meer wist wat zijn oorspronkelijke standpunt was geweest. Dit was precies wat ik die avond nodig had; dit, Dec die druk gesticulerend over tafel hangt, Sean die verbijsterd zijn armen in de lucht gooit terwijl we alle drie elkaar proberen te overschreeuwen in onze discussie over Hagrid. Ik haalde mijn telefoon weer tevoorschijn en zette het geluid uit.

De problemen op het werk waren eigenlijk niet mijn schuld, of in elk geval maar zeer zijdelings. Het begon met Tiernan, de jongen die de tentoonstellingen regelt, een magere hipster met een lange kin en ouderwetse hoornen bril, die maar over twee onderwerpen kon praten: obscure Canadese alternatieve folkbandjes en het onrechtvaardige gegeven dat zijn kunst (zeer gedetailleerde olieverfportretjes van ravers met duivenkoppen die wezenloos voor zich uit staren, dat soort dingen, die hij produceert in een door zijn ouders gefinancierd atelier) nog altijd niet de erkenning had gekregen die het verdiende. Een jaar geleden was Tiernan met het plan gekomen een tentoonstelling te maken van afbeeldingen van plekken in de stad, gemaakt door kansarme jongeren. Richard en ik waren er meteen bovenop gesprongen; het enige wat het nog makkelijker zou maken was als een deel van die kansarme jongeren Syrische vluchtelingen zouden zijn, en liefst ook nog transgender. Ondanks zijn aura van wereldvreemde vaagheid was Richard er zich maar al te zeer van bewust dat de galerie zowel status als sponsors nodig had om overeind te blijven. Slechts een paar dagen nadat Tiernan het plan achteloos, terwijl hij de suikerkorrels van zijn donut van zijn servet pulkte, voor het eerst tijdens onze maandelijkse vergadering had geopperd, zei Richard tegen hem dat hij kon beginnen.

De hele zaak liep als een tierelier. Tiernan schuimde de meest obscure scholen en achterbuurten af die hij maar kon vinden (op een van die plekken verbouwde een clubje achtjarigen met een sloophamer pal voor zijn neus zijn fiets tot een Dalí-kunstwerk) en kwam terug met een bevredigend troepje haveloze jongeren met een bescheiden strafblad en ranzige tekeningen met spuiten, vervallen flatgebouwen en hier en daar een paard. Eerlijk is eerlijk: het was niet allemaal even voorspelbaar: een meisje maakte van materiaal dat ze had gejat van verlaten bouwterreinen kleine, ongere modellen van de verschillende pleeghuizen waar ze had gewoond; een mannenpop van zeildoek, onderuithangend op een bank die was uitgehakt uit een blok beton, met zijn arm om de schouders van een zeildoeken meisjespop op een manier die op mij nogal verontrustend overkwam; een ander kind maakte Pompeji-achtige gipsafgietsels van voorwerpen die hij had gevonden in het trappenhuis van de flat waarin hij woonde: een vertrapte aansteker, een kinderbril met een kapot pootje, een ingewikkeld in elkaar geknoopte plastic zak. Ik was ervan uitgegaan dat deze tentoonstelling het helemaal moest hebben van haar superieure morele appel, maar een paar stukken waren gewoon echt heel goed.

Tiernan was met name trots op een van zijn ontdekkingen: een acht-

tienjarige knul die zich Gouger noemde. Gouger wilde alleen maar met Tiernan praten, weigerde zijn echte naam te geven en gaf tot mijn frustratie geen interviews – een groot deel van zijn leven had hij met jeugdzorg te maken gehad en hij had een uitgebreid netwerk van vijanden opgebouwd die, zo vreesde hij, hem zouden weten te vinden als hij rijk en beroemd zou worden – maar hij was echt goed. Hij werkte met laagjes: spraypaint, foto's, inktpen, met een woeste nonchalance die hem een soort dringende noodzakelijkheid verleende; let goed op want elk moment kan er iets van opzij aan komen denderen dat het schilderij reduceert tot flarden kleur en gekrabbel. Zijn pièce de résistance: een enorme, met houtskool getekende werveling van schreeuwende tieners rond een gespraypaint kampvuur, hoofden in de nek, neonkleurige bogen drank die uit in het rond gezwaaid blikjes vlogen, heette *BoHeroin Rhapsody*, en nadat ik het op onze Facebook-pagina had gezet trok het al snel de aandacht van verschillende verzamelaars.

De kunstraad en de gemeenteraad van Dublin smeten hun geld aan onze voeten. De media besteedden nog meer aandacht aan ons dan ik had verwacht. Tiernan liet zijn jongeren in de galerie rondscharrelen; ze stootten elkaar aan, kraakten elkaar fluisterend af en staarden wezenloos naar de multimediapresentatie getiteld 'Afwijkend'. Allerlei hotemetoten reageerden op onze uitnodiging en lieten weten dat ze graag naar de opening zouden komen. Richard kuierde glimlachend door de galerie en neuriede musicalmelodietjes, afgewisseld met iets bizars wat hij hier of daar had opgepikt (Kraftwerk??). Tot ik op een middag zonder te kloppen Tiernans kantoor binnenliep. Hij zat op zijn hurken en werkte enkele details van Gougers nieuwste meesterstuk bij.

Na mijn aanvankelijke verbijstering schoot ik in de lach. Deels door de uitdrukking op Tiernans gezicht: een mix van schaamrood en verontwaardiging terwijl hij wanhopig naar een acceptabel excuus zocht; deels vanwege mezelf en het feit dat ik overal vrolijk doorheen was gefladderd zonder ook maar iets te vermoeden, terwijl ik hem natuurlijk maanden daarvoor al had moeten doorzien (sinds wanneer had Tiernan überhaupt oog voor kansloze jongeren?). 'Kijk eens aan,' zei ik nog altijd lachend. 'Moet je dat zien.'

'Sst,' siste Tiernan. Hij stak zijn handen in de lucht en keek snel naar de deuropening.

'Gouger himself. In levenden lijve.'

'Jezus, hou alsjeblieft je kóp, Richard is...'

'Je ziet er beter uit dan ik dacht.'

‘Toby. Luister. Neenee, luister nou.’ Hij hield zijn armen voor het schilderij zodat het leek alsof hij het probeerde te verbergen, *schilderij? welk schilderij?* ‘Als dit uitkomt ben ik dood, echt, dan kom ik nooit meer...’

‘Jezus, Tiernan. Rustig maar.’

‘Die schilderijen zijn goed, Toby. Echt goed. Maar dit is de enige manier, als mensen weten dat ik ze heb gemaakt zijn ze niet meer geïnteresseerd, ik heb de kunstacademie gedaan...’

‘Alleen de Gouger-stukken? Of nog meer?’

‘Alleen Gouger. Ik zweer het.’

‘Oké,’ zei ik terwijl ik over zijn schouder keek. Het schilderij was een klassieke Gouger, een dikke laag zwarte verf waarin twee elkaar woest vastgrijpende jongens waren gekrast, met daardoorheen een muur van zeer gedetailleerde balkonnetjes, waarop zich piepkleine levendige scènes afspeelden. Hier moest hij eindeloos aan gewerkt hebben. ‘Hoelang ben je hier al mee bezig?’

‘Een tijdje, ik...’ Tiernan keek me aan. Hij was erg nerveus. ‘Wat ga je doen? Ga je me...?’

Ik had natuurlijk meteen naar Richard moeten gaan en hem het hele verhaal moeten vertellen, of in elk geval had ik een smoes moeten verzinnen om Gougers werk uit de tentoonstelling te halen (zijn vijanden zaten hem op de hielen, zoiets. Hem laten sterven aan een overdosis zou hem alleen maar nog interessanter maken). Om eerlijk te zijn kwam dat niet eens in me op. Het liep allemaal als een zonnetje, iedereen die erbij betrokken was, was in zijn nopjes. Als ik nu de stekker eruit zou trekken zou voor veel mensen de dag verpest zijn en voor zover ik kon zien om niks. Zelfs al zou ik op de morele toer gaan, dan zou ik nog aan Tiernans kant staan: ik heb de van zelfhaat doortrokken visie van de gegoede burgerij dat arm en crimineel zijn iemand op magische wijze waarachtiger maakt, en dieper verbonden met een of andere bron van artistieke waarheid, authenticiteit zelfs, nooit gedeeld. Wat mij betrof was de tentoonstelling nog precies hetzelfde als tien minuten daarvoor; als mensen de uitstekende schilderijen voor hun neus wilden negeren en zich alleen bekommerden om de bevredigende illusie die erachter stak was dat hun probleem, niet het mijne.

‘Relax,’ zei ik. Tiernan was nu zo opgefokt dat het wreed zou zijn hem daar nog langer te laten staan. ‘Ik doe helemaal niks.’

‘Echt niet?’

‘Ik zweer het.’

Tiernan slaakte een diepe, trillende zucht. ‘Oké. Oké. Wauw. Ik schrok me kapot.’ Hij rechtte zijn rug en keek naar zijn schilderij. Hij gaf een paar

klopjes op de bovenrand van het doek, alsof hij een angstig dier probeerde te kalmeren. ‘Ze zijn goed,’ zei hij. ‘Ja, toch?’

‘Weet je wat je zou moeten doen?’ zei ik. ‘Meer van die kampvuurdin- gen. Een hele serie.’

Tiernans ogen begonnen te stralen. ‘Misschien wel,’ zei hij. ‘Dat is eigenlijk niet zo’n gek idee, weet je, van het begin van het vuurtje tot aan de... als het weer uitdooft, ochtendschemer...’ Hij liep al naar zijn bureau en grabelde naar een potlood en een vel papier. In zijn hoofd had hij alle consternatie alweer terzijde geschoven. Ik liet hem zijn gang gaan.

Na deze kleine hobbel stevende de show weer vlotjes af op de opening. Tiernan werkte als een bezetene aan Gougers kampvuurserie; ik begon te vermoeden dat hij nog maar een paar uur per nacht sliep, maar niemand koppelde zijn afwezige, duistere blik en zijn onafgebroken geeuwen aan de schilderijen die hij met enige regelmaat triomfantelijk binnensleepte. Ik werkte Gougers raadselachtige anonimiteit uit tot Banksy-properties, met veel valse Twitteraccounts waarop in gebrekkige chattaal werd besproken of dit die man uit de flat was die Mixie destijds had neergestoken, want als dat zo was, was Mixie naar hem op zoek; de media doken erbovenop, en het aantal volgers schoot omhoog. Tiernan en ik bespraken nog half grappend het idee om een echte hooligan te vragen om het gezicht achter dit product te zijn, in ruil voor geld om zijn verslavingen te onderhouden (voor optimale authenticiteit moest hij uiteraard wel verslaafd zijn), maar we besloten ervan af te zien omdat een verslaafde hooligan waarschijnlijk te kortzichtig was om betrouwbaar te kunnen zijn; op een gegeven moment zou hij ons gaan afpersen of zich gaan bemoeien met het creatieve proces, en dan zou het een zootje worden.

Ik neem aan dat ik me wel zorgen had moeten maken over de vraag wat er moest gebeuren als het allemaal misliep; een journalist die te nieuwsgierig werd, of de ongelooftwaardigheid van mijn straattaal op Gougers Twitteraccount, maar dat deed ik niet. Zorgen maken was in mijn ogen altijd een lachwekkende verspilling van tijd en energie geweest; het was zo veel makkelijker om vrolijk door te werken en een probleem pas te tackelen als het zich voordeed, wat meestal niet het geval was. En dus was ik er totaal niet op voorbereid dat Richard, een maand voor de geplande opening en vier dagen voor die bewuste nacht, erachter kwam.

Ik weet nog steeds niet precies hoe. Iets met een telefoongesprek, voor zover ik kon achterhalen (mijn oor tegen de deur van mijn kantoor gedrukt, starend naar de afbladderende verf en een hartslag die langzaam werd opgevoerd tot een ongemakkelijk gebonk ergens onder in mijn keel),

maar Richard gooide Tiernan er zo snel en zierend van woede uit dat we niet de kans kregen elkaar nog te spreken. Daarna kwam hij mijn kantoor binnen – ik sprong net op tijd achteruit om niet de deur tegen mijn gezicht te krijgen – zei dat ik moest opdonderen en pas vrijdag weer terug mocht komen als hij had besloten wat hij met mij zou doen.

Ik hoefde maar heel even naar hem te kijken, zijn gezicht wit van woede, zijn kraag omhoog, zijn kaak strak gespannen, om te weten dat ik beter niets kon zeggen, zelfs als ik de kans zou krijgen om iets samenhangends in te brengen voordat hij de deur zo hard achter zich dichtmeet dat de papieren van mijn bureau dwarrelden. Ik zocht mijn spullen bij elkaar en vertrok; ik vermeed de nieuwsgierige blik die Aideen, onze accountant, door haar openstaande deur mijn kant op wierp en probeerde op de trap mijn voetstappen licht en ontspannen te houden.

De drie dagen daarna verveelde ik me voornamelijk. Iemand vertellen wat er was gebeurd leek idioot, omdat de kans groot was dat het allemaal met een sisser zou aflopen. Ik was geschrokken van Richards woede; ik had natuurlijk wel verwacht dat hij zou balen, maar zijn boosheid leek volledig buiten proportie en ik wist zeker dat hij gewoon zijn dag niet had gehad, en dat hij tegen de tijd dat ik weer op kantoor verscheen gekalmeerd zou zijn. Dus bleef ik de hele dag binnen voor het geval iemand me ergens aan zou treffen waar ik niet hoorde te zijn. Ik kon zelfs niemand bellen. Ik kon niet bij Melissa slapen, of zij bij mij, omdat zij 's morgens samen naar het werk zou willen lopen; haar winkel bevond zich op vijf minuten van mijn galerie, dus liepen we meestal als we bij elkaar hadden geslapen samen, hand in hand en kwebbelend als een stel tieners, naar het werk. Ik zei tegen haar dat ik verkouden was, dat ze niet naar me toe moest komen om voor me te zorgen omdat ze dan besmet zou kunnen raken, en dankte God op mijn blote knieën dat ze niet het type was om achterdochtig te worden en te denken dat ik haar belazerde. Ik speelde uren met mijn Xbox en trok werkkleding aan als ik boodschappen ging doen, gewoon voor de zekerheid.

Gelukkig woonde ik niet in zo'n buurtje waar ik elke ochtend de burens op weg naar het werk vrolijk gedag moest zwaaien en waar mensen, als ze me een ochtend niet hadden gezien, met zelfgebakken koekjes langskwamen om te checken of alles in orde was. Mijn appartement bevond zich op de begane grond van een roodstenen appartementencomplex uit de jaren zeventig dat meedogenloos tussen prachtige negentiende-eeuwse landhuizen in geramd was, in een uitzonderlijk mooie buurt van Dublin. De straat was breed en ruim opgezet, met aan weerszijden enorme oude

bomen waarvan de wortels grote delen van het trottoir omhoogduwden, en de architect had in elk geval genoeg gezond verstand gehad om daar iets mee te doen; mijn woonkamer had geweldige kamerhoge ramen en aan twee kanten een glazen deur, zodat de hele kamer 's zomers één grote werveling was van zonlicht en bladschaduw. Afgezien van die eenmalige vlaag van inspiratie had hij er verder niet veel van gebakken: de buitenkant was utilitaristisch en de gangen hadden die hallucinatoire overgangssfeer van een vliegveldhotel: bruine vloerbedekking zo ver het oog reikte, beige structuurbehang met aan weerskanten goedkope houten deuren, en vuile wandlampen van geslepen glas die een vetting geelachtig licht verspreidden. Ik heb de burens nooit, maar dan ook nooit ontmoet. Soms hoorde ik een gedempte klap als iemand boven mij iets liet vallen, en een keer heb ik de deur opengehouden voor een boekhoudertype met acne en heel veel M&S-tassen, maar afgezien daarvan zou ik het hele complex voor mezelf gehad kunnen hebben. Niemand zou merken, en het zou ook niemand iets kunnen schelen, dat ik, in plaats van naar mijn werk te gaan, thuis was waar ik wapenvoorraden opblies en geinige verhalen verzon over de galerie die ik 's avonds aan Melissa zou kunnen vertellen.

Af en toe raakte ik wel even in paniek. Tiernan nam zijn telefoon niet op, zelfs niet als ik met mijn geheime vaste nummer belde. Ik had dus geen idee hoe grondig hij me erbij gelapt had, al leek het gebrek aan communicatie geen goed teken. Ik maakte mezelf wijs dat Richard, als hij me had willen ontslaan, dat wel meteen had gedaan, net zoals met Tiernan; meestal klonk me dat geruststellend logisch in de oren maar er waren ook momenten (meestal midden in de nacht als ik wakker schrok van een baan bleekgeel licht die onheilspellend langs het plafond van mijn slaapkamer trok wanneer er buiten zachtjes een auto voorbijreed) dat de situatie, inclusief alle mogelijke consequenties, me verpletterde. Als ik mijn baan kwijtraakte, hoe moest ik dat dan voor iedereen verborgen houden – mijn vrienden, mijn ouders, o mijn god, *Melissa*, tot ik een nieuwe had gevonden? En wat als ik geen nieuwe baan kon vinden? Alle grote bedrijven waarbij ik in beeld probeerde te komen zouden mijn plotselinge vertrek bij de galerie opmerken, evenals het feit dat de hoofdrolspeler van de grote gehypete zomertentoonstelling op precies hetzelfde moment abrupt van het toneel was verdwenen, en daarmee zou mijn lot bezegeld zijn: als ik een nieuwe baan wilde zou ik het land uit moeten, en zelfs daar zou ik misschien niks mee opschieten. En over het land uit moeten gesproken: zouden Tiernan en ik gearresteerd kunnen worden wegens fraude? We